

גננת יקרה,

אני מברכת אותך על היותך חלק מתכנית "מצעד הספרים" על שם הגננת, הסופרת, וחוקרת ספרות הילדים מרים רות.

"ספרות משובחת היא ספרות מחנכת. לא מוסר ההשכל 'המודבק' ו'האצבע החינוכית', עושים אותה לחינוכית, אלא תוכנה האנושי העמוק, המוגש בצורה אמנותית משובחת. ילדים לומדים לקח מגורלם של אחרים, מרחיבים את דעתם על העולם, משפרים את לשונם, מעשירים את יכולת הבעתם, מגבירים את יכולתם בשיפוט מוסרי- בקיצור: מתחנכים לאור יצירות משובחות".

(מרים רות, ספרות לגיל הרך, 1995)

"מצעד הספרים" על שם מרים רות, הינה תכנית המתקיימת בגני הילדים זו השנה ה-13. התכנית מתבססת על קריאה עקבית וחוזרת של ספרי ילדים נבחרים, כחלק מאורח החיים בגן. שילוב קריאת הספרים בתכנית העבודה, כחלק מסדר היום בגן יזמן לילדים ולהוריהם מפגש חוויתי עם ספרים וסיפורים. הפעילויות עם הספרים יעשירו את שפתם ועולמם של הילדים, יטפחו את העדפותיהם ואת טעמם האישי בבחירת ספרים.

יום השיא של התכנית ייערך ביום ראשון ז' באייר, 12/5/19, יום בחירות ארצי, בו ישתתפו כל ילדי הגנים המשתתפים בתכנית בבחירת "הספר האהוב על ילדי הגן"

טופס מקוון יישלח אליכן לקראת יום הבחירות בדוא"ל. יש להקפיד למלא את הטופס על פי ההנחיות.

דגשים לפעילויות עם הספרים בגן:

- רצוי להקריא לילדים מספר פעמים כל סיפור, לאפשר הזדמנויות שונות להקשבה לסיפור, במליאה, בקבוצה קטנה, באופן פרטני. [קריאה חוזרת, ד"ר קלודי טל](#)
- ניתן ומומלץ לאפשר לילדים לנייד את הספרים למקומות שונים בגן, לאו דווקא מרחב הספרייה, ואפילו בחצר, בטיול, או במקום שיש לו הקשר לסיפור.
- רצוי לאפשר לילדים להקריא בעצמם לחבריהם או לבובות.
- בהתאם לתפיסת הגן עתידי, יש לאפשר לילדים להמציא סיפורים בעצמם, לחבר סוף שונה לסיפור, כותרת ועוד. על מנת לייצר מרחב שמקדם את היוזמות הללו יש להקצות מקום לתוצרי הילדים, לא רק מקום פיזי אלא גם זמן בסדר היום להציג את הדברים. הרחבה בנושא [הגן העתידי](#)
- ישנם לא מעט סיפורים ושירים העוסקים באותו מסר. בתיווך שלנו מול הילדים נקדם את הקשרים הללו ובכך נבסס משמעות של מסר העולה מן הטקסט. למשל:
"מעשיות מבולבלות"/גילה נגר יכול להתחבר עם "כך ולא כך"/לאה גולדברג. בשני הספרים, המבוגר, שאמור תמיד לדעת ולדייק, מבולבל. בספר מעשיות מבולבלות-הסבתא מערבבת בין אגדות ידועות ובספר של לאה גולדברג האבא מצייר סיטואציות לא הגיוניות.
"פיל קטן בעיר גדולה"/מייק קוראטו, יכול להתחבר ל"קטר הכחול שיכול"/וויטי פייפר. בשני הספרים, מדובר על הדמות הקטנה שמסוגלת למרות הקשיים להתגבר. בספר על הפיל, הוא מרגיש כי בשל גודלו לא רואים אותו אבל מגלה שישנם דברים יותר חשובים מהגודל הפיזי. בספר על הקטר הכחול, למרות שהיא הכי קטן הוא זה שבסוף מצליח בכוח הרצון-מה שגם הופך את ענין הגודל הפיזי לפחות משמעותי. מומלץ, לאחר שהילדים מכירים את הסיפורים, לאפשר להם לחשוב ולנמק במה הם דומים. בדרך זו, הילדים נחשפים לקשר בין טקסטים שונים וככל שיחשפו יותר כך יחשבו לבד על קשרים בין טקסטים. חשיבה זו היא חשיבה מסדר גבוה מה שרצוי כמובן לקדם כבר מהגיל הרך.
חיבורים בין ספרים שונים יכולים להתקיים גם דרך סגנון איורים דומה, ספרים של אותו מחבר, ובעיקר דרך רעיונות הילדים ונימוקיהם. כשילד מבין שקיים קשר

בין יצירות ומאפשרים לו לחשוב עליו ולנמק אותו, יש יסוד להניח שמימוניות אורייניות יקודמו ויהיו איכותיות יותר.

להרחבה בנושא איורים, בתוך כתב עת של בצלאל, [דיאלוג בין טקסט לתמונה, יולי 2013](#)

בנוסף, צפייה בסרטון מתוך האתר גנט: [כריכות ספרי ילדים](#)

- הספרים בתכנית מספקים מגוון רחב של סוגות: שיר, סיפור, אגדה, סיפור בהמשכים ועוד. חשיפה למגוון של סוגות מאפשר לילדים בגיל הרך להעשיר את אוצר המילים ואף לקדם משלבי שפה גבוהים יותר מהשפה המדוברת, כמו בספרי שירה. כל סוגה מקדמת יעדים שונים ונספים מתכנית הלימודים [תשתית לקראת קריאה וכתובה-תיק תכניות לימודים](#)

- מומלץ לאפשר לילדים לבטא את העדפותיהם: לייצר בגן זמן/מקום להמלצות על ספרים, ההמלצה יכולה להינתן בכל דרך בה בוחר הילד, ומומלץ שהגננת תאפשר מגוון של דרכים לדוגמה:

- קלסר/לוח/סלסילה ובה המלצות הילדים בציור/בכתב על אחד הספרים.
- ניתן ליצור צמדים, קבוצות של ילדים שרוצים להמליץ על אותו ספר. תהליך זה מקדם מימוניות שיח ושפה ואף מעצים ומאפשר ביטוי אישי. בנוסף, ההמלצות הינן חלק מתהליך בחירת הספר האהוב על כל ילדי הגן. כשיתקרב יום הבחירות, יש לשתף את הילדים בתהליך קבלת ההחלטות לגבי איך יבחרו, כיצד זה יתנהל בגן, חלוקת תפקידים, ועוד.

רעיונות נוספים ניתן למצוא בחוברת "[בואו נדבר על זה](#)"-עשייה חינוכית בשפה העברית בגן

[הילדים](#).

בסביבה החינוכית

הרחבה והנגשה של מרחב הספרייה, יצירת מקום נוסף בו ניתן יהיה להציג את הספרים לאורך השנה, כמו גם את תוצרי הילדים בעקבות הסיפורים. כך ניתנת לגיטימציה למעורבותם בתכנון המרחב והתוכן שבו. בנוסף, רצוי ליצר מרחבים שונים בגן ובחצר בהם ניתן לקרוא/להאזין/להקריא סיפורים, הרי גם בעולם המבוגרים, רובינו קוראים ספרים לאו דווקא בספרייה...בדרך כלל במקומות אחרים. ניתן להתבונן בקישור הבא ברעיונות לעיצוב מרחבי קריאה בגן. [שפה ואוריינות מתוך PINTEREST](#)

עם הורי הגן אפשר:

רצוי לשתף בתכנית ומטרותיה. בנוסף, לאפשר להורים להגיע לגן, להקריא ואף לתכנן עם הילד פעילות סביב אחד הספרים, אפשר לשתף בתהליך הבחירה. לתת כל משפחה להמליץ על הספר האהוב למשל, או להגיע לגן להקריא.

ימי שיא אפשריים:

בנוסף ליום הבחירות, ראה מטה, ניתן לתכנן עם הילדים ימי שיא נוספים: הצגה סביב אחד הספרים, תערוכה של תוצרי הילדים- סיפורים שהמציאו בהשראה, שירים, חרוזים ועוד. ניתן להזמין גן שכן, הורים, ותיקים מהקהילה, במידה ויש בקהילה סופר/משורר/מאייר כדאי לשתף אותו בתכנית.

בחירות בגן:

ביום ראשון ז' באייר, 12/5/19 ייערכו בחירות בכל הגנים המשתתפים במיזם "מצעד הספרים". הילדים יבחרו את הספר האהוב עליהם לשנה זו, ויצביעו על העדפתם בקלפי שיוצב בגן. השתתפות הילדים בבחירות היא התנסות בהליך דמוקרטי. השנה, התקיימו בחירות לרשויות כמו גם לכנסת מה שהופך את התהליך לרלוונטי ביותר.

הצעות להערכות לקראת הבחירות:

- הילדים יכירו את כל ספרי "מצעד הספרים" עד כשבועיים לפני מועד הבחירות.
- בתקופה זו יוצגו שוב ספרי "מצעד הספרים" במקום בולט (ספרים שיהיו בהשאלה יוחזרו לגן)
- הכנת קלפי ופרגוד בשיתוף עם הילדים.
- הכנת "פתקי הצבעה" בעזרת הילדים: צילום כריכות- כל כריכה כמספר הילדים הבוחרים; מספור הספרים והכנת ספרות זהות בכרטיסיות פתקי ההצבעה; הכנת כרטיסיות ריקות בקלפי עליהן רושמים או מציירים הילדים את שם הספר הנבחר ועוד.
- הכנת רשימת בוחרים (עם מקום לחתימה או לאישור הצבעה).
- הכנת תעודות זהות/ תעודות מצביע.
- ניתן להכין חותמת הגן.
- הכנת טבלה לרישום תוצאות ההצבעה.
- בחירת חברי ועדת קלפי (ילדים, ילדים והורים, ילדים ואנשי צוות).
- הכנת שילוט (קלפי, כניסה לקלפי, פתקי הצבעה, שמות המצביעים, שמות חברי ועדת הקלפי ותפקידם – יו"ר, מזכיר, משקיף, סדרן)

ביום הבחירות:

- ספרי "מצעד הספרים" יוצגו לריענון הזיכרון ולקבלת ההחלטה הסופית.
- הקלפי והפרגוד יוצב במקום מרכזי בגן.
- פתקי ההצבעה יונחו מאחורי פרגוד.
- מועד פתיחת הקלפי יוכרז בגן.
- בעלי התפקידים יוזמנו למקומם: חברי ועדת הקלפי, יו"ר, מזכיר, משקיף, סדרן.
- יש לוודא שכל ילד יממש את זכות הבחירה.
- הילדים יוזמנו, בנפרד, לבחור פתק אחד בלבד המייצג את הספר האהוב עליו ולשלשל אותו לקלפי.

- את הנתונים אנו אוספים בדיאגרמת עמודות ולא טבלה. כך יכולים הילדים לראות באופן גרפי מי העמודה הגבוהה ביותר וכך לדעת מבלי למנות את הקולות מי הספר הנבחר.

[דיאגרמה בגן](#)

רישום ההצבעה:

- מומלץ למנות את פתקי ההצבעה יחד עם הילדים ולרשום את תוצאות הבחירות. אפשר לייצג את תוצאות הבחירות באמצעים שונים ולהציגם במקום בולט בגן.
- יש לפרסם את תוצאות הבחירות בין הילדים והוריהם.
- **טופס מקוון** יישלח אליכן לקראת יום הבחירות בדוא"ל. יש להקפיד למלא את הטופס על פי ההנחיות.

בכל שאלה או בקשה ניתן לפנות לנעמי צפורי, מדריכה ארצית לשפה ואוריינות: nomizipori@gmail.com